

27.3.2024

Tukes
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
PL 66
00521 Helsinki
kaivosasiat@tukes.fi

Viite KaivNro 2019; 2182/10.03.06/2024

Yli-Kemin kalatalousalue lausuu seuraavaa:

Sokli Oy suunnittelee Pierkulin ja Loitson alueelle kaivostoimintoja. Pierkuli on radioaktiivinen, uraania sisältävä alue, jonka malmin jalostuksen vaikutuksista ravintoketjuihin ei ole selvitetty. Pierkuli on alue, jonne ei ollut suunniteltu YARAN toimesta kaivostoimintaa. YARA päätteli omistaessaan alueen, että Pierkuli on liian suuri riski pörssiyhtiölle ja möi esiintymän. Sokli Oy:llä ei ole lupaa kaivostoimintaan, eikä lupaa laajentaa toimintaansa Pierkuliin eikä Loitsoon.

Jokien ja lampien osalta Sokli Oy ei esitä vakuutta. Kaivostoiminnan osalta voidaan todeta, että se tuhoaa lampia, lähteitä, tihkupintoja, pohjavettä, pintavettä, jokia ja puroja. Niille ei ole määrätty vakuutta. Vesiä ei siis huomioida yleisenä etuna.

Olennainen osa yleisten ja yksityisten etujen turvaamista on vesimuodostelmien, vesien ja vesieliöstön turvaaminen. On huomattavaa, että pienet purot, lähteet ja lammet ovat vesiputedirektiivin turvaamia erillisiä ja tärkeitä vesimuodostelmia. Huomattavaa on, että VPD turvaa yleisiä etuja suurteollisuutta vastaan. EU:ssa on vireillä yksittäisen luokittelemattoman vesimuodostelman osalta oikeustapaus, jossa tutkitaan koskeeko VPD kaikkia vesiä. Oikeustapaus on tärkeä ennakkotapaus koko Euroopalle ja myös tälle Soklin yleisten etujen päätökselle. Yli-Kemin kalatalousalueen mielestä puhtaat vedet tulee turvata kaikkialla.

Yli-Kemin kalatalousalue pitää ehdottoman tärkeänä, että myös vedet, vesieliöstöt sekä kalasto tutkitaan ja inventoidaan ennen kuin päätetään kaivospiirin laajennuksesta, vakuuksista tai kaivoksen rakentamisesta ja yleisten etujen turvaamisesta. Korvaukset vesien omistajille eivät korvaa puhtaita vesiä. Loitsana ei ole kaivosyhtiön raakavesiallas, vaan tärkeä pohjavesilähde, jonka ekologiaa, kulttuurihistoriaa tai arkeologiaa ei ole tutkittu. Huomattavaa on, että Tukesin tulee viranomaisena ottaa päätöstä tehdessään huomioon vesipolitiikan putedirektiivi ja se tosiseikka, että VPD:llä ei ole mahdollista poiketa pohjavesien tilaluokista, eikä erinomaisen tilan tavoitteesta. Yleisten etujen turvaaminen koskee myös vesiä, eikä

27.3.2024

Tukes ole huomionnut sitä. Tarvittaessa Tukesin tulee pyytää ELY:ltä kohdekohtaiset vesien luokittelut.

”Kuulemisen peruste”- osiossa asia ei koske Sokli Oy:n toimittamaa asiakirjaa, koska se on tullut vireille YARA:n hallitessa aluetta ja vanhan kaivoslain ollessa voimassa. Kun omistajan muutos on hyväksytty, niin asian vireillepano täytyy aloittaa alusta ja vireillepanon aloittamista voidaan pitää esimerkiksi ensimmäistä katselmusta 15.5.2023 tai Sokli Oy:n toimittaessa käsittelyn mahdollistamat ja tarpeelliset liitteet 16.2.2024. Hakemuksen käsittely tulee aloittaa vasta, kun hakemusta on täydennetty ja käsittelykelpoinen. Asia tulee käsitellä uusimman kaivoslain perusteella.

Kalatalousalue varaa itselleen täydentää lausuntoaan vielä jatkossa.

Kari Kivelä
puheenjohtaja

Anne-Leena Inkerö
toiminnanjohtaja